

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Portugalia. — Hiszpania. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Turcyja. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka. Sprawy krajowe.

(Wystawa bydła i narzędzi rolniczych we Lwowie.)

Lwów, 28. kwietnia. Na dniu 1. miesiąca lipca 1851 roku odbędzie się we Lwowie druga wystawa bydła rogatego, koni gospodarskich, owiec i świń, połączona z wystawą narzędzi rolniczych.

Nim pozyskamy pozwolenie zaprowadzenia filij towarzystwa i otworzenia wystaw podobnych po innych miastach kraju tego, komitet c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego odwołując się w tym względzie do wyszłego na dniu 27. października 1848 statutu, wzywa niniejszém wszystkim trudniących się chowem któregośkolwiek z tych rodzajów bydła, do sprowadzenia co ma najlepszego w swojej stajni, lub przywiezienia narzędzi rolniczych tu do Lwowa dniem przed rozpoczęciem wystawy.

Nie wątpi komitet Towarzystwa gospodarskiego, iż każdy gorliwy mieszkaniec kraju tego, o ile sił jego, zechce się do tej wystawy przyczynić: przeto bowiem nie tylko krajowi swemu stanie się wielce użytecznym, ale i sam łatwo znajdując sposobność tak przez korzystne zbycie swego przychowku, jak też i przez obznajomienie powszechności o znajdujących się u niego do sprzedania wyrobach, nie mało odniesie pożytku.

O stosowne i wygodne miejsce dla ustawienia bydła i narzędzi, tudzież o tańszą paszę postara się Komitet, wolno wszakże jest każdemu przywieźć i swoje zapasy, tylko bydło, przez cały czas wystawy powinno zostawać w miejscu przez Komitet na to przeznaczone; dla tego należy, aby mający chęć przyprowadzić czy bydło czy narzędzia rolnicze lub maszyny na wystawę, oznajmił Komitetowi zamiar swój na dwa tygodnie przed rozpoczęciem wystawy.

Aby zaś uniknąć wszelkiego nieporozumienia, ogłaszają się w związku z powyższymi wymienionym statutem następujące objaśnienia:

1) Towarzystwo rolnicze zamierza przez tę wystawę wnieść w kraju chów bydła wszelkiego rodzaju; dla tego więc:

- lub wyszczególnia hodownika przez uznanie jego starań, daniem mu medalu;
- lub wynagradza zakupieniem bydła wystawionego po wyższych cenach, jakiego mógł w domu dostać; tudzież
- ułatwia sprzedaż bydła przez połączoną z wystawą dobrowolną licytacyę; nakoniec
- obznajamia kraj cały z miejscami, w których się uznane przez sędziów za najlepsze znajduje bydło, co równie sprzedajacemu jak i kupującemu nie małe przynosi ułatwienie, zwłaszcza, iż nie tylko przez publiczne pisma wiadomość ta rozgłoszona zostaje, ale i z tego względu, że wystawa odbędzie się w czasie ogólnego zgromadzenia Towarzystwa, wielu naoczne przekonanie pozyskuje.

Toż samo ułatwienie do obznajomienia publiczności z wyrobami maszyn i narzędzi rolniczych, uzyskają fabrykańcy przez wystawę, a sprzedaż tych także przez to obznajomienie ułatwioną będzie.

2) Każdy przyprowadzający, czy bydło, czy narzędzie na wystawę w celu ubiegania się o nagrodę, ma się zgłosić do Komitetu, przez który wyznaczona do tego umyślnie komisya da mu potrzebne liczące się zaprowadzonego porządku objaśnienie, do którego się stosować należy.

3) Z bydłem, nie inném jak w kraju naszymi srodzonym i urodzonym można się o nagrodę ubiegać.

Konie muszą być krajowe, do robót polowych, pociągów i użytku gospodarczego zdadne.

Owce rasy lub oryginalnej hiszpańskiej lub wysoko poprawnej. Świnie rasy poprawnej być muszą i przynajmniej dwie maciory niekarmne przyprowadzone być powinny.

4) Z takich, przez wybranych sędziów za najlepsze uznanych bydła zakupi Towarzystwo przepisanyh ustawami sposobem do wylosowania:

jednego buhaja	za cenę od	150 do 200	złr. m. k.
jedną krowę	" "	100 do 150	" "
jednego barana	" "	150 do 200	" "
jednego ogierka	" "	250 do 300	" "
jedną swinie	" "	60 do 80	" "

Wzywa się zatem niniejszém wszystkim do zakupowania będących w tym celu w kancelaryi Towarzystwa biletów po 2 złr. m. k. a których żądana ilość, każdego czasu, na koszt żądającego, za przysłaniem franco pieniędzy, odesłaną mu będzie.

Zresztą wszystkie przepisy statutu wystawy tak co do niej, jak i sposobu sążenia, losowania i licytowania, zachowaniami będą z wyjątkiem jedynie zmienionej ceny barana.

Uprasza się szanownych członków, aby tych wieśniaków, którzy mają takie bydło, z którym o nagrodę ubiegaćby się mogli, zachęcać chcieli do przyprowadzenia swego dobytku na wystawę.

(Spis darów, nadesłanych dla c. k. wojska w obwodzie Przemyskim.)

Z Przemysła. Jmck. Grzegorz Jaachimowicz, g. k. biskup tamtejszy 140 czapek zimowych, Jmck. Franciszek Ks. Wierchlejski biskup łaciński 103 czapek. **Panowie:** Olszewski komisarz obwodowy 10 czapek zim., Gniewosz konceptowy praktykant guber. 5, Seifert konc. praktykant gub. 5, Lachowski konc. praktykant gub. 5, Perelli inżynier obw. 8, dr. Kube lekarz obw. 7. **Panie:** Saar 45, Dworzak 12, Summer 20, Milbacher 19, Steinsdorfer 20, Saharek 20, Chytry 20, Jorkasch 10, Wania 12, Nahlik 12, Kriegshaber 24, Kastalska 18, Tzwetler 8, Halporn 20, Jawornicka 7, Scheuring 24, Furbass 12, Filipina Sax 12, Pankiewicz 8, Merwarth 12, Ricker 9, Jac. kler katedr. 100, Żurawski kancelista obwod. 6, Isak Singer przełożony gminy 100. **Z Jarosławia.** **Panie:** Elsner 10, Kochmańska 12, Schwarzmann 6, Maria Nierstein 20, L. Pineles 20, Wilhelmina Fränkel 20, Fanny Pineles 20, L. i M. Rath 12, F. Juhr 10, G. Schoor 6, Betty Nierstein 5. **Z Jaworowa.** **Panowie:** Skórski dyrektor głównej szkoły norm. 4, Krasicki nauczyciel 3, Jasiński proboszcz Jac. 2 zr., Ig. Hess c. k. major 1 czapkę i 6 bandażów, Karol Berneke c. k. porucznik 6 bandażów, Antoni Schulz c. k. leśniczy 1 czapkę i 1 bandaż, Józef Buchowski 1 czapkę i 1 bandaż, Krystyan Kachel kontrolor 4 czapek, Kozubski zarządca 2 funty szarpii, Krones aptekarz 3 czapek, Maciej Bilewicz 2 czapek, Mussakowski expedytor poczty 1 bandaż, W. Wrba piwowar 1 bandaż, Hermanowicz c. k. poborca 4 czapek i 2 funty szarpii, Lachmund c. k. oficyał 1 czapkę i 2 bandaże, Bykowski 1 bandaż, Meissner mandataryusz 2 czapek, Fischer c. k. naczelny piekarz 2 funty szarpii i 4 bandaże, Burkhard, woźny 1 bandaż, Müller 1 bandaż, Andrzej Oxelkiewicz 4 czapek, Mojżesz Tumor 10, Józef Aspisdorf 2, Gerson Strich 6, Wolf Glas 12, Nathan Glas 2, Aron Bibenschütz 9, Wincenty Skibiński 5, Leopold Illasiewicz 4, Kotruczyk 3, Hawel 1. **Panie:** Klara Sieghart nauczycielka 20 bandażów, Marya Łozińska 10 czapek i 2 funty 17 łutów szarpii, Kunegunda Rossowska 4 czapek, Wilhelmina Schmidt 3, Emilia Hryniewicz 1 czapkę i 1 funt szarpii, ze szkoły dziewcząt 2 funty 8 łutów szarpii, klasztor Bazyliańek 11 czapek, szkoła dziewcząt u Bazyliańek 1 funt 17 łut. szarpii. **Panie:** Hessowa 1 czapkę, Kislewiczowa 4 bandaże, cech kuśnierski 10 czapek, cech szewski 10, gmina izraelicka 38, bezimienny 20. **Z Mościsk.** **Panie:** Świtalska 10 czapek i 3 funty szarpii, Borejko 4 czapek, Bzowska 2, Cziadekowska 3 czapek i 8 łut. szarpii, Zbierzevska 6 czapek, Kulińska 4 czapek i 2 funty szarpii, Kosterkiewiczowa 4 czapek, Podolecka 2, Czyżekowa 6, Muszyńska 2, Arłamowska 4, Kozłowiczowa 2, Bredy 3. **Panowie:** Szafranski proboszcz Jac. 3, Krępowski 2, gmina izraelicka 27, od c. k. urzędu podatkowego 8. **Z Sądowej Wiszni.** **Panie:** Betty Neumann 12, Julia Biękowska 9 czapek i 2 funty szarpii, Marya Zawadowska 12 czapek i 1 funt szarpii, bezimienny 32 czapek. **Z Nizankowic.** **Panie:** Sokulska 12, Veith 4, Płoszowska 8, Dydyńska 3 czapki 9 łutów szarpii, Hawryszkiewiczowa 6 czapek i 7 łut. szarpii. **Panowie:** Tatomir 3 czapek, Łyszkowski proboszcz Jac. 30 kr., Czernecki 40 kr., Daszkiewicz g. k. proboszcz 1 zr., Krynicki c. k. poborca 2 zr., **Z Nienadowa:** Eustachy hrabia Dembiński 12 czapek, Głowasz wójt 2. **Wiesniacy:** Mucha 1, Maczek 1, Kazienko 1, Kiwa szynkarz 1. **Panowie:** Adam hr. Starzeński z Krzywicy 80, Bierzecki gr. kat. proboszcz z Pruchnika 12 czapek i 2 funty 16 łut szarpii, Iwanicki dzierzawca 13 czapek, Jan Lados proboszcz Jac. z Babie 12 czapek i 4 funty szarpii, Felix Lichtblau mandataryusz z Babie 6 czapek, Miratyński mandataryusz z Medyki 10, Czerlunczakiewicz g. k. proboszcz z Nakoneczny 4, Kuniewicz g. k. proboszcz z Nowego Jazowa 30 kr., Hołowicki g. k. proboszcz z Sarny 13 czapek, gmina Sarny 70 bandażów. **Z Dobromila.** **Panie:** Marya Wolfram 20 czapek, Ludwika Dobrzańska 10 czapek, Malwina Maszka 5 czapek, Zuza Grossfeld 10 czapek, Breindl Gut 8, Anna Prokopowiczowa 12, Liebe Goldmann 3, Hinde Grossfeld 3, Sara Grossfeld 3, Taube Grossfeld 3, Chane Baumbach 2, Karolina Pinkas 10. **Panowie:** Fryderyk Pinkas syndyk 10, Wolfram c. k. zarządca 1 zr. Lubatschek justycyaryusz 1 zr. Bobikiewicz pisarz urzędowy 15 kr. Heinrich 1 zr.

Mańkowski chirurg 30 kr. Steiner Hüttenmeister 1 zr. Stach kontrolor 1 zr. Kriegseisen magazynier 30 kr. Petter praktykant górniczy 30 kr. Lobos, Pfannenmeister 20 kr. Winter komisarz straży finans. 1 zr. Omeis kancelista magistratualny 30 k. Kopystyński kancel. mag. 30 kr. Schuba c. k. major 1 zr. Nawratil c. k. Rentmeister 30 kr. Antoni Albrecht nauczyciel 15 kr. Rechcron kastner 45 kr. Dobrzański kasyer 15 kr. Rozmucki proboszcz łac. 10 kr. Schmid wikaryusz 15 kr. Malicki rewizor policji 10 kr. Koczanowicz dziekan łac. z Dubiecka 13 czapek, pani Marya Podłuska z Bihale 4 czapek zimowych.

Z powyższych darów przesłano:

Dla c. k. pułku piechoty hrabi Mazzuchelli 1. batalionu landwery 798 czapek zimowych.

Dla wysokiego ministerjum wojny 19 złr. 5 kr., 847 czapek zimowych, 28 funtów 18 łutów szarpki i 123 bandażów.

(Litogr. „koresp. austr.“ o wykazie obiegu pieniędzy papierowych ogłoszonym Gazetą Wiedeńską z dnia 23. b. m.)

Wiedeń, 23. kwietnia. Gazeta Wiedeńska ogłasza w dzisiejszym numerze wykaz obiegu pieniędzy papierowych w miesiącach lutym i marcu roku bieżącego. Okazuje się ztąd, że w ciągu tych dwóch miesięcy nie o wiele się zmieniła ogółowa ilość w obiegu będących pieniędzy papierowych. Co w notach państwa w miesiącu marcu wydano więcej, to ściągnięto w banknotach z obiegu. Cała różnica, o którą wzrosła cyrkulacja papieru wynosi tylko 387,000 złr.; jestto suma wcale nieznaczna w obec obiegu ogółowego. Niezależnie przeto obieg większą ilością papieru, niż przedtem, w obydwóch więc miesiącach nie było żadnego poniekąd uzasadnionego powodu do podniesienia waluty. Przy drobnych banknotach jest pomnożenie nieco znaczniejsze, lecz zawsze zbyt małe, by wywrzeć wpływ na stan waluty. W miesiącu marcu wynosiła ich ogółowa ilość 15,252,029 w miesiącu lutym 14,605,878, przeto wydano tylko o 616,151 złr. m. k. więcej.

Ilość lombardzko-weneckich bonów skarbowych wynosiła po potrąceniu 50 procentowego dodatku do podatku gruntowego i wpłynionych już rat pożyczki z końcem marca tylko 40,560,500, z końcem lutego jeszcze 47,663,485 L. A. Sprowadzenie cyrkulacji na powrót znowu do brzęczącej monety, odbywa się przeto w owej części monarchji stosownie do danego przyrzeczenia.

Zresztą zapoznać niemożna, że operacja pożyczki lombardzko-weneckiej znaczny wpływ wywiera na giełdę wiedeńską. Od czasu, jak obowiązywanie spłaty rat następujących przeszło na domy wiedeńskie, odtąd okazała się znaczna potrzeba nie tylko kapitału do dyspozycji, ale i srebra i złota, i niemylimy się pewnie, przypisując ostatnie fluktuacje giełdy głównie tej okoliczności.

Jasną jednak jest rzeczą, że ta przyczyna niemoże wywrzeć stałego i trwałego skutku, lecz wywiera tylko wpływ przemijający.

Oprócz tego zdaje się, że znaczne spadanie renty paryskiej odjęło odwagę tutejszej spekulacji. Trudno jest przewidzieć w jakimkolwiek kierunku przyszłe losy Francji. Ale jeżeli oznaki niezawodzą, niebędzie tam zakłócony spokój i porządek, renta zwolna znowu pójdzie w górę, a publiczność giełdowa znowu nabędzie w tym względzie zaufania i pewności. (Lit. kor. austr.)

(Litogr. „koresp. austr.“ o demonstracjach politycznych we Włoszech.)

Wiedeń, 24. kwietnia. Rewolucyjne plakaty i powszechnie ulubiony zakaz palenia tytoniu pojawiły się znowu w tych czasach w niektórych miastach górnych Włoch. Nawet w Wenecji, wprawdzie tylko w odległych dzielnicach miasta znajdował się na niektórych domach wyzywający napis: Tu się nie pali tytoniu. Błogie wrazenie, jakie tam wywarła osobista bytność Monarchy, jest wprawdzie jeszcze zbyt świeże i żywe, by pozwolić na nieprzyjazne demonstracje; pewną jednak jest rzeczą, że fakcja Mazziniego uważa obecną chwilę za stosowną do śmiałego wystąpienia na jaw z swojemi rewolucyjnymi projektami. Cóż jej nadaje tę pewność? Czy może utwierdzające się coraz więcej i coraz głębiej w umysłach przekonanie, że nie niepozostało z ruchów rewolucyjnych lat ostatnich, oprócz przyznanej dobrowolnie ze strony rządów reformy stosunków wewnętrznych, podczas gdy wszelkie inne dążności należące do zakresu rewolucji zupełnie znikły, zostawiając po sobie tylko pozostałości godne ślady zniszczenia? Rozwiązanie wielu dawnych zasad i politycznych ideałów przyszło równie we Włoszech jak i w Niemczech do pomyślnego skutku, a równie we Włoszech jak i w Niemczech występuje na jaw potrzeba odmłodnionej, rzeczywistym stosunkom, praktycznym warunkom życia publicznego odpowiedniej, prawdziwie chrześcijańskiej teorii prawa publicznego, która bezwarunkowo potępi rewolucję z jej wszelkimi niebezpiecznymi premisami i następnościami, upatrując dobro państw tylko w spólnym działaniu ludów i rządów.

To dojrzałe, rozumne widzenie rzeczy musi prędzej lub później zwyciężyć także i we Włoszech, gdzie po prawdziu separatyzm zawsze jeszcze ma przewagę.

Miasta Lombardji teraz tak kwitnące handlem i przemysłem żałowałyby ciężko, gdyby się nagle widziały oderwanemi od wielkiego ciała handlowego wielkiej monarchji. Najbliższą następnością podobnego stanu rzeczy byłoby głębokie zubożenie; jestto bowiem niezłomną prawdą, że kwitnące i pracowite prowincje zyskać tylko mogą w połączeniu z wielką i potężną całością. Miałyby Włochy tak dalece być zaślepione, aby znowu popaść w złudzenie r. 1848 i przypuszczać możliwość oderwania się od Austrii bez wywołania powszechnej europejskiej konflagracji? Nie lekamy się tego. Sądźmy owszem zawsze, że włoska partja rewolucyjna uznając bar-

dzo dobrze niepewność swoich szans, właśnie tylko na to spekuluje, by ciągle utrzymać nieukontentowanie, wzburzenie i bojaźń.

Byłoby postępowaniem godnem rozsądnego i oświeconego ludu, odepchnąć już raz od siebie z oburzeniem tę niegodziwą grę. Dobrze zrozumiana korzyść nakazuje ludności włoskiej trzymać się wiernie i ściśle Austrii. Austria zaś umiałaby ocenić i wynagrodzić tę szczerą przychylność. (Lit. kor. austr.)

(Mianowania. — Dekoracje.)

Wiedeń, 25. kwietnia. Jego c. k. Mość raczył najwyższą uchwałą z dnia 11. kwietnia r. b. na wniosek ministra wyznań i nauk publicznych literata *Antoniego Walewskiego* mianować nadzwyczajnym profesorem historii przy uniwersytecie Krakowskim.

— Jego c. k. Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 12. kwietnia na najuniższy wniosek ministra wyznań i nauk publicznych opróżnioną przy chirurgicznym zakładzie naukowym we Lwowie katedrę teoretycznej medycyny, nadać najlaskawiej doktorowi *Ignacemu Hawranek*, dotychczasowemu suplentowi tego przedmiotu.

— Jego c. k. Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 8. kwietnia r. b. galicyjskiemu c. k. komisarzowi obwodowemu Janowi *Onderek*, w uznaniu jego odznaczającej się gorliwości służbowej, tudzież jego wytrwałej i skutecznej czynności w popieraniu sprawy szkół dla ludu w wschodnich obwodach Galicyi, nadać najlaskawiej złoty krzyż zasługi z koroną.

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 24. kwietnia. Jego ces. Mość rozporządził, aby dotychczasowy zwyczaj, iż sukcesorowie zmarłych osób wojskowych obowiązani byli ręczyć za wszelkie niezapłacone należitości taksowca aż do ich zupełnego wypłacenia, ustał odtąd nazawsze.

— Udzielony przez Jego ces. Mość pardon generalny dla wcielonych po zakończeniu rewolucji węgierskiej do c. k. armii, a później zbiegłych insurgentów, skończył się z dniem 1. b. m. Z łaski tej korzystali prawie wszyscy dezertyrzy dla wrócenia do kraju, tak, że liczba brakujących jeszcze dezserterów jest już bardzo mała.

— W ciągu miesięcy listopada i grudnia r. z. wydała poczta tutejsza podług wykazów urzędowych 4,871,753 listów. Ogólny dochód brutto, który wpłynął za przesłki pocztowe wynosił 673,961 złr. m. k. Po odciążeniu ogółu wydatków w kwocie 672,086 złr. m. k., pozostała dla eraryum przewózka 1885 złr. m. k.

— Dalsze wybijanie monet 2 krajcarowych i monety zdawkowej po 10 centezymów zostało już wstrzymane zupełnie, ponieważ ten rodzaj monety okazał się za ciężki dla handlu. Natomiast zaczęto teraz bić w dwójnasób więcej monety zdawkowej po 1 kr. m. k. i na 5 centezymów.

— W domu pod Nrem 209 na przedmieściu Josefstadt ujrano przedwczoraj w oknie na drugim piętrze osła, przypatrującego się dobrodusznie zwabionej tym zabawnym widokiem publiczności. Aby zapobiedz mogącemu wyniknąć ztego szkandałowi publicznemu, weszła na górę patrol i z niemalém zadziwieniem znalazła w pomieszkaniu jakiegoś buchaltera kupieckiego zamiast osła — kucharkę tego buchaltera, która ze szmat szarych zrobiła sobie osła maskę, aby w chwili wypoczynku zażartować z ciekawej gawiedzi ulicznej. (B. N.)

(Festyn urodzin Jego Mości Cesarza Ferdynanda w Pradze.)

Dnia 22. b. m. odbył się w Pradze festyn urodzin Jego Mości Cesarza Ferdynanda. Śród najpiękniejszej pogody wystąpiły 3 bataliony piechoty barona Wohlgemuth, 1 węgierski, 1 niemiecki, i galicyjski batalion grenadyerów, 2 bataliony piechoty księcia Wazy, 1 węgierski, 2 niemieckie bataliony grenadyerów, 1 batalion piechoty Benedek, 1 kompania pionierów, 1 kompania korpusu stanu zdrowia, 2 kompanie artylerji, następnie dwie sześćo-funtowe i dwie dwunasto-funtowe baterie piechotnie i 1 szwadron huzarów hrabi Schlik, ozdobionych polnemi znakami, i uszykowały się, wyjąwszy baterie, na placu katedralnym w pradzie. Na solennem nabożeństwie, które celebrował kardynał i arcybiskup książę Schwarzenberg, znajdowali się Ich cesarzowiczowskie Moście arcyksiążę Albrecht i Józef, Namiestnik baron Mecsery, wysoka jeneralicja, i wysocy i podrzędni urzędnicy wszystkich dykasteryów, równie jak członkowie fakultetów i licznie zebrana publiczność. Rozstawieni na dziedzińcu zamkowym grenadyery dawali zwyczajne salwy, na które baterie z okopów Maryi odpowiadały. Po skończonem nabożeństwie defilowały rozstawione wojska przed Jego Mością Cesarzem i Cesarzową, którzy się z swego pomieszkania temu widowisku przypatrując, byli widocznie z pięknej postawy wojska uradowani.

(Kurs wiedeński 26. kwietnia 1851.)

Obligacje długu państwa 5% — 96; 4½% — 84½; 4% — 4% z r. 1850 — —; 3% —; wylosowane 4% —. Losy z r. 1834 — —; z r. 1839 — —. Wiedeńskie miejsko bankowe 2½% 60. Akcje bankowe 126¼. Akcje kolei północ. 131¼. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburg. —. Budwejskie 267¾. Dunajskiej żeglugi parow. 569. Lloyd —. Listy galicyjskie —.

Ameryka.

(Zaburzenie w Boston wywołane pojmaniem zbiegłego niewolnika.)

Nowy York, 5. kwietnia. Wzburzenie umysłów wywołane kwestją względem wydawania niewolników trwa ciągle jeszcze w Bostonie, a pojmanie jednego zbiegłego niewolnika na dniu 3. kwietnia zaburzyło nazajutrz całe miasto. Niewolnik ten, imieniem Thomas Sims, schwytyany został na ulicy. Zrazu mniemał on, że go przyaresztowano dlatego tylko, iż był pijany nieco, lecz gdy stawiony

przed sądem dowiedział się, że idzie o wydanie jego, wyciągnął nóż z zanadru i zranił nim oficera straży policyjnej. Na wiadomość o tym powstał wielki rozruch w mieście. Pewien adwokat z partii abolicjonistów zdybał wkrótce potem wicemarszałka, który kazał przyaresztować tego niewolnika, i tak natarczywie go zaczepił, że musiano napażkę uwięzić i przez całą godzinę trzymać na strażnicy. To samo wydarzyło się także synowi sekretarza państwa, Webster, który w jakiejś kaplicy chciał dzwonnika przemocą wstrzymać od dzwonięcia, ponieważ zdawało mu się, że zamiarem dzwonnika było wezwanie na pomoc wszystkich niewolników i abolicjonistów w mieście. Gdy nazajutrz stawiono przed sądem przyaresztowanego niewolnika, aby stanowczo rozstrzygnąć sprawę jego, otoczono gmach sądowy silną strażą policyjną dla zapobieżenia wszelkim usiłowaniom względem gwałtownego uwolnienia niewolnika. Świadkowie zeznali, że Sims jest w istocie niewolnikiem, i że umknął. Na żądanie obrońcy jego, aby mu dozwolono postarać się o dowody odporne, wyznaczono tylko 24-godzinny termin. Po południu odbyło się wielkie zgromadzenie abolicjonistów; lecz władza wojskowa skonsygnowała kilka kompanii wojska, aby przeszkodzić wszelkiemu uwolnieniu Simsa przemocą. Obawiano się aby sprawa ta niepociągnęła rozlew krwi za sobą, ponieważ pełnomocnik właściciela niewolnika nie chciał nawet odprzedać swego prawa własności, lecz nastawał koniecznie na wydanie jego. (G. Wr.)

Portugalia.

(Wiadomości o toku insurekcji portugalskiej.)

Lizbona, 12. kwietnia. Wiadomości o początku i toku insurekcji pod przewodnictwem marszałka Saldanby są coraz pewniejsze. 7go wieczór opuścił marszałek Lizbonę aby stanąć na czele insurgentów, to jest na czele 7go pułku piechoty, 4go pułku kawalerii, i 1go pułku szaserów. Najpierw udał się drogą do Cintry, gdzie się znajdował oddział 7go pułku piechoty. Lecz oddział ten nieodpowiedział oczekiwaniom jego i pozostał wiernym rozkazom komendanta, który 9go wyprawił jeden pułk z Mafry, stojący tam na załodze, i połączył się z pułkiem pierwszym.

O 1wszym batalionie szaserów dowiedziano się urzędowo, że 9go wyruszył z Setubal i w Atalaya zatknął chorągiew powstania. O 5tym batalionie niesłychać nic dotąd. O marszałku Saldanha dowiedziano się tyle tylko, że z Cintry udał się do Fricreira, aby nakłonić 7my pułk do sprzyniewierzenia się, co mu się jednak nie udało. Ztamąd wyruszył w kierunku ku Torres-Vedras. Jak tylko rząd otrzymał wiadomość o powstaniu, natychmiast kazał ścigać pierwszą brygadę operacyjną, złożoną z 1go i 16go pułku piechoty i 6go pułku szaserów. Brygada ta wyruszyła niezwłocznie w pochód i nocowała w Villa-Nova, gdzie się połączył z nią 4 pułk kawalerii przybywający z Santarem. Druga brygada zaś otrzymała rozkaz, wyruszyć nazajutrz w tym samym kierunku z konnicą i artylerią.

10go zrana o godzinie 9tej przybył król na czele brygady do Santarem. 5ty batalion szaserów był ciągle jeszcze w Lovica. Książę Saldanha zaś nocował 9go tylko w towarzystwie tych osób, które z nim opuściły Lizbonę, w Caldas de Rainha.

12go była główna kwatera jeszcze w Santarem. Wojska ozywione były jak najlepszym duchem. Z Oporto przybył statek parowy Mindello z doniesieniem, że tam spokój zupełny. (G. Wr.)

Hiszpania.

(Narady partii ministeryalnej.)

Madryt, 15. kwietnia. Za przykładem progresistów narażala się temi dniami także partya ministeryalna w salach prefektury dla ułożenia listy kandydatów. Lecz zanim przyszło do głosowania, odłączyła się jedna część zgromadzenia, aby utworzyć osobne centrum. Partya karlistów chce każdemu pozostawić wolność wyboru, ponieważ czas jej nienadszedł jeszcze; lecz pomimo to sprzyja więcej kandydatom rządowym niż opozycyjnym. (G. Wr.)

Francya.

(Depesze telegraficzne.)

Paryż, 23. kwietnia. Legitymiści polecają dla departamentu Landes kandydaturę pana Guizota; republikanie zaś wstrzymują się od wyboru. Stowarzyszenie *Amis de la Constitution* rozpowszechnia petycję przeciw ustawie wyborowej. Okręt wojenny: *Henri IV.* opuścił zatokę w Brest i odplynął do Lizbony. Podług najświeższych doniesień telegraficznych miał książę Saldanha umknąć do Hiszpanii. — Słychać, że Regnault zajmie jako szef gwardji narodowej miejsce pana Perrot. Dla zbliżającej się uroczystości majowej wydano już rozmaite rozporządzenia wojskowe.

— 24. kwietnia. W zgromadzeniu ustawodawczem toczyła się zwawa dyskusya nad propozycjami Duprata; Baze przedłożył wniosek oświadczający się za publiczną sprzedaż dzienników. Ministerium wystąpiło przeciw wnioskowi pana Duprat, który w końcu odrzucono 400 głosami przeciw 226; wniosek zaś pana Baze wzięto pod rozwagę. Potem wszczęła się debata nad koleją zachodnią. Cremieux żądał odroczenia tej debaty, lecz zgromadzenie uchwaliło powtórne odczytanie tyczącej się ustawy. (Austr.)

(Wiadomości bieżące z Paryża.)

Paryż, 20. kwietnia. Liczba paszportów, których w całej Francji zażądano dla wystawy przemysłowości londyńskiej, wynosi obecnie już 240,000, z których większą część wzięli mniejsi kapi-

taliści, mający 3 do 4000 franków dochodu i chcący przy tej sposobności zwiedzić stolicę Anglii. W ogóle mało jest Paryżanów między nimi, gdyż Paryżanie zwykle aż w ostatniej chwili myślą o paszportach. Sądzą jednak, że sam Paryż około 100,000 osób poszle na tę wystawę.

— Kawaler *Pavia*, pełnomocny minister Portugalii przy rządzie francuskim, miał wczoraj konferencję z ministrem spraw zewnętrznych. Według depeszy, które otrzymał od swego rządu, stan rzeczy w namienionym kraju nie jest tak niebezpieczny, jak z początku myślano.

— W Maroko panuje dla wykonanych konfiskacji wielkie wzburzenie umysłów. W Kabylji stoczono potyczkę. Korpus francuski poniósł nieznaczną klęskę.

— 22. kwietnia. Dzisiejsze wiadomości z Portugalii donoszą, że zamach rewolucyjny rozbił się [a Saldanha usiłuje dostać się za granicę.

— Według wiadomości w dzienniku *Constitutionnel* odbyła się d. 10. b. m. w Algeryi szczęśliwa potyczka, a mianowicie pod przewodnictwem pułkownika Aurelle, który w nocy z 9. na 10 w dolinie Qued-Sahel natarł na derwisza Bou-Baghla i po zaciętej walce wyparł go z wszystkich pozycji.

Wojsko udało się w pochód do prowincyi Konstantyny, gdzie generał Saint-Armand przygotowuje ekspedycję przeciw Djidjety.

Włochy.

(Poczta włoska.)

Turyń, 22. kwietnia. Paleocapa obejmuje prowizorycznie ministerium marynarki, ponieważ minister finansów, Nigra, usunie się niezawodnie a hrabia Cavour ma objąć i to ministerium także, zaczęć zawiadywanie trzema ministeryami byłoby zanadto uciążliwe dla niego. Zniesienie posady brygadiera wywołało w armii wielką opozycję.

Rzym, 17. kwietnia. Pewne towarzystwo francuskie robi już wszelkie przygotowania ku temu, aby jak najprędzej upiększyć Rzym oświetleniem gazowym. — Konkordat z Hiszpanią jest już przygotowany do podpisu. Także i konkordat z Toskanią ma być wkrótce już ukończony. (L. k. a.)

Turyń, 21. kwietnia. *Gazzetta piemontese*, zawięra urzędowe ogłoszenie dymisji ministra finansów, Nigra. Słychać o zawiązaniu nowych negocjacji z rzymską kuryą. Margrabia *Spinola* poseł sardyński w Rzymie przybył tutaj jak mówią dla powzięcia w tej mierze instrukcji od ministerium.

Florencya, 14. kwietnia. *Risorgimento* donosi o dalszym ciągu negocjacji względem zjednoczenia cłowego. Zdaje się, że tylko dwaj ministrowie, książę Casigliano i Bologna są temu przeciwni. — Toskania przychyliła się do płacenia 4—5% od czystego dochodu z kolei żelaznej mającej połączyć Liwornę z Tryestem, tudzież do wspólnego utrzymania potrzebnej straży, wyciągnięcia linii telegraficznej itd.

Bononia, 19. kwietnia. Niedawno-co przytrzymano tu bandę fałszerzów monety, która podrabiała austriackie ewancygiery. (L. k. a.)

Niemce.

(Prace trzeciej komisji konferencyi ministeryalnych.)

Drezdno, 22. kwietnia. Dziś zebrała się znowu trzecia komisya na naradę, na której, jak słychać, miano debatować nad pierwszym ogólną część stanowiącym sprawozdaniem znawców w formie jaką mu nadano przy poprzedniej w zamierzony sposób przedsięwziętej rewizji. Sprawozdanie to ma być potem przedłożone zgromadzeniu plenarnemu, które teraz niezawodnie w całości adeptować je będzie. Tak samo postąpi komisya także z drugim, to jest z szczegółowym sprawozdaniem, którego rewizję także już ukończono. Co się tyczy materialnego znaczenia tych obudwu rewizji, tedy donosiliśmy już raz przy sposobności, że prace znawców w ogóle od wszystkich przynależnych rządów jak najślusniej ocenione i prawie we wszystkich głównych punktach potwierdzone zostały. Jak najpochlebniej jednak, mianowicie ze strony państw pomniejszych, uznane zostały usiłowania Austrii, której gorliwość najbardziej zawdzięczać potrzeba, że prace komisji trzeciej nie tylko skutek w ogóle, ale mianowicie tak pomyślny skutek, jak się teraz pokazuje, odniosły. Całe Niemce czują to bardzo dobrze, że żadne z zastępujących je państw nieponosi tyle i tak znacznych ofiar dla sprawy niemieckiej co Austria, ofiar mówimy, które kiedyś błogie owoce przyniosą nie tylko dla Austrii samej ale i dla całych Niemiec. Chwila ta, która przywiedzie do skutku zbliżenie materialnych stosunków Austrii do Niemiec zlanie się obustronnych systemów cłowych i handlowych, i zgodność pod względem stopy menniczej, miary, wagi itp. musi być i będzie oraz chwilą, w której staną się bezwładnemi i marnemi wszystkie te mało-duszne zawiści, jakie dotychczas stoją jeszcze na przeszkodzie przeprowadzeniu politycznej reorganizacji Niemiec. (Austr.)

(Bliski powrót króla Ottona do Grecyi.)

Mnichów, 20. kwietnia. Król Otto z Grecyi, który od ośmiu miesięcy tutaj bawi, uda się 26. b. m. z powrotem do Aten. Jego król. Mość pojedzie ztąd odwiedzić cesarski dwór w Wiedniu, a ztamąd na Tryest do Grecyi. Jeszcze przed kilkoma dniami chciał grecki monarcha zabawić nieco dłużej w Niemczech, mówiono nawet, że w przyszłym miesiącu uda się do wód nad Renem. Ale że to nienastąpiło, więc wnoszą ztąd, że zamiar podróży Jego król.

Mości do Niemiec — uregulowanie sukcesji tronu greckiego — prędkiej został osiągnięty, niżli się spodziewano. Być może, że się do tego przyczyniła podróż króla Ottona do swego teścia w Oldenburgu, tudzież za powrotem jego bytność w Berlinie. Przeszłej środy przybył tu znowu król Otto w towarzystwie naszej królowej, tegoż samego dnia powrócił tu także Jego Mość król. Max z podróży do Gardasee. Jego król. Mość był temi dniami z księciem król. domu na wszystkich ceremoniach kościelnych. Pojutrze sprowadzi się dwór naszego króla do letniego zamku Nymphenburg.

(Wojska austr., baw. i pruskie otrzymały rozkaz pozostania.)

Kassel, 20. kwietnia. Równie jak austriackie i bawarskie otrzymały także i pruskie wojska przed kilkoma dniami rozkaz pozostać jeszcze przez 3 miesiące w Kurhesyi. W samym mieście Kassel rozłożony został znowu od kilku dni ciężar kwaterunku i zaopatrywania wojsk obcych na właścicieli domów, którym jednakże będzie kasa miejska za każdy dzień naprzód wypłacać pod tytułem wynagrodzenia 5 sr. groszy za każdego żołnierza.

(Pełnomocnik na sejm związkowy.)

Turyngia, 20. kwietnia. Wysłanie pełnomocnika na sejm związkowy do Frankfurtu nad Menem, które Prusy w wydanym niedawno okólniku poleciły wszystkim dawniejszym członkom unii, nastąpi wkrótce także ze strony państw turyngskich, ponieważ jak się dowiadujemy wysłano już temi dniami przyzwalającą odpowiedź na tę notę do pruskiego ministerium państwa. — Ostatniej podróży księcia Coburg dowiadujemy się, że w Hamburgu zjechał się książę z hrabią v. Mensdorf-Pouilly, i że się pomiędzy nimi odbyła tam jakaś konferencja dyplomatyczna.

(Austr.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 22. kwietnia.)

Metal. austr. 5% — 70 $\frac{1}{2}$; 4 $\frac{1}{2}$ % —. Akcje bank. 1128. Sardyn. 36. Hiszpańskie 3% — 34 $\frac{5}{8}$. Polskie 500 L. 83 $\frac{7}{8}$.

(Kurs giełdy berlińskiej z 24. kwietnia.)

Dobrowolna pożyczka 5% 105 $\frac{1}{4}$. Obligacje długu państwa 85 $\frac{1}{4}$. Akcje bank. 95 $\frac{1}{2}$. Polskie listy zastaw. 93 $\frac{3}{4}$. Polskie 500 L. — 83 $\frac{1}{4}$; 300 L. — 143 $\frac{3}{4}$. Frydrychsory 13 $\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. 87 $\frac{1}{12}$. Austr. banknoty —.

Turecja.

(Wiadomości z Bośni.)

Z Bośni donoszą pod dniem 12. kwietnia: W czasie powstania Turków Bośniańskich niemało wycierpieli u nas Chrześcianie i wielką ponieśli szkodę; atoli Seraskier Omer Basza zlitował się nad nimi, kazał wszystkie przez insurgentów wyrządzone szkody opisać i przyrzekł, że wszystko, co dla cesarskich wojsk dostarczają, będzie zapłacone. W Jayzy kazał rozdać pomiędzy Chrześcian 30,000 ók kukurudzy i 15,000 reńskich m. k., które wybrał od insurgentów. W Baniałuce, gdzie powstańcy zburzyli kościół, kazał zburzyć domy tych insurgentów, którzy mieli udział w tem bezprawiu i wydał do tamtejszych Turków rozkaz, aby nanowo kościół wybudowali. Mieszkańcy Baniałuki musieli za uczynioną szkodę w przeciagu dzieśiąci dni, 1000 kies, to znaczy 50,000 fr. w srebrze zapłacić.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Sanockim.)

Sanok, 23. kwietnia. W pierwszych dwóch tygodniach bieżącego miesiąca płacono na targach w Sanoku, Dobromiłu, Lisku

W krótko — jeżeli nas pamięć nie myli, d. 19. maja — daną będzie komedia nowa „Wdowa wielkiej armii“ na korzyść panny Anieli Szuszkiewicz. Miło nam o tem uprzedzić miłośników teatru, raz iż oceniając zasługi ulubionej w publiczności Artystki, podajemy sposobność okazania jej swęj zyczliwości; a powtóre że możemy przytem namienić, ile wdzięku przy odnowionym teatrze przyzyczyły talenta naszych artystów sztukom zeszłego tygodnia danym. I dobór był piękny: „Hrabia Herman, — Estella — Syn puszczy — Entuzjasta — Doktor Wespe“ i odegranie ze wszech miar godne przyznanych zalet. Sprawdzamy to czegośmy byli świadkami, i nikt nie pomówi nas o chwałbę ani posądzi byśmy pobłażali przewinom; nawet i teraz gdy oddajemy słuszną pochwałę, nie przemilczamy chwili raziącej, kiedy jednemu pamięć mniej wierna, o małą poważną acz podrzędną rolę w Synie Puszczy nie zamieniła w śmieszoną. Usprawiedliwiamy to uchybienie, trudnością spamiętania toku mowy wierszem wiązanej; a publiczność pobłażeniem przyznała członkom koleżnym wyższe pojęcie sztuki w tem, iż umieli pokryć uchybienie zręcznością gry w oddaniu sceny tak, że całość sztuki na tem niecierpiała. Nigdyby tego nie byli dokazali, gdyby ich dusza całością dzieła nie była przejęta, a przekonania nie miała, że każdy dramat tworzy dla siebie w odosobnieniu świat udzielny, którego istotę tylko plastyczność wzajemnej gry — giest, ruch, głos, słowo — aktora urzeczywiszcza, a widza i słuchacza w zapomnienie wprawia. Niestety nam przejrziałym, rzadko, może nigdy to się nie zda-

i Dynowie w przecięciu za korzec pszenicy 21r.47k.—21r.—21r. 40k.—22r.; zyta 16r.—18r.—17r.—18r.; jęczmienia 14r.22k.—11r. 30k.—14r.35k.—14r.; owsa 8r.—8r.30k.—8r.—8r.; breczki w Dobromiłu 15r., ziemniaków 8r.22k.—10r.—10r.15k.—7r. Za cetnar siana 2r.25k.—3r.45k.—3r.—3r. Sag drzewa twardego kosztował 10r.35k.—13r.—10r.7k.—12r.30k., miękkiego 8r.—10r.30k.—6r. 15k.—8r.45k. Funt mięsa wołowego sprzedawano po 13k.—10k. —0—12k. i garniec okowity po 4r.47k.—6r.15k.—0—3r.20k. w. w. Kukurudzy, nasienia konicza i wełny nie było w handlu. Z Rymonowa nie otrzymaliśmy jeszcze doniesienia.

Kurs lwowski.

Dnia 29. kwietnia.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . mon. k.	6	2	6	6
Dukat cesarski . . . . . „ „	6	5	6	9
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . „ „	10	32	10	36
Rubel śr. rosyjski . . . . . „ „	2	1	2	2
Talar pruski . . . . . „ „	1	55	1	57
Polski kurant i pięciozłotówk. . . . . „ „	1	30	1	31
Galicyskie listy zastawne za 100 złr. . . . . „ „	89	26	89	46

(Kurs wekslowy wiedeński z 26. kwietnia.)

Amsterdam 185 p. 2. m. Augsburg 132 $\frac{1}{2}$ p. uso. Frankfurt 131 $\frac{1}{2}$ p. 2. m. Genua 155 p. 2. m. Hamburg 195 l. 2. m. Liwurna 129 l. 2. m. Londyn 12. 58 l. 2. m. Marsylia 156 $\frac{1}{4}$ l. 2. m. Paryż —. Bukareszt 211. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 28. kwietnia.

PP. Batowski Antoni, z Krakowa. — Paydly Franciszek, z Nowoszyzna. — Lipski Emil, z Stojanowa. — Borkowski Adam, z Żółkwi. — Bogdanowicz Maksymilian, z Przemywołek. — Jaworski Apolinary, z Ordowa. — Szymanowski Szymon, z Spassowa. — Zagórski Mieczysław, z Żółkwi.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 28. kwietnia.

Hrabia Dzieduszycki Kazimierz, do Stryja. — PP. Niezabitowski Napoleon, do Gródka. — Dobrzycki Stanisław, do Niedźwiedni. — Tureczyński Jan, do Sopotyna. — Janiszewski Juliusz, do Woyniowa. — Bohdan Feliks, do Połonicy. — Babecki Kajetan, do Byszowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 28. kwietnia.

Pora	Barometr wmierzewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	27 11 4	+ 4°	+ 15°	zachodni	pogod. ☉
2 god.pp.	27 11 9	+ 14°	+ 4°	południowy	pochm. ☁
10 g. w.	27 11 7	+ 10°		połud.-zachodni	„ ☁

TEATR.

Dziś: opera niem.: „Marie die Tochter des Regiments.“

rza; — przecież słyszeliśmy za sobą jęk przestachu, kiedy w sztuce „Hrabia Herman“ sam hrabia (pan Smochowski) wypija truciznę, którą żona jego Marya (pani Aszperger) w umowie z hrabią Florsheim (pan Szturm) dla siebie przygotowała; i wdzięczni byliśmy temu żałosci westchnieniu, bo było wyrazem jednomyślniej pochwały, jaką przyznała cała publiczność istotnie porywającą grze wszystkich tu wymienionych artystów. A to nie jedynie w tej sztuce danęj przy otwarciu sceny tegorocznej, ale i w piątek przy odegraniu potęgi żywiołów duszy w sercu świetnej Greczynki Partenii (p. Aszp.) w obec siły i mocy namiętnych przywar i cnot syna dziczy (p. Smoch.). — Bardzo wdzięcznie przyjęta była w środę „Estella“ (panna Kasprzycka); gra jej odebrała oklaski, a naszym zdaniem zasłużyła w tem, że umiała długą, długą w sztuce przepisana hystoryę tak zręcznie i misternie opowiedzieć, że niktogo to nie raziło. Podobne w dramacie sceny są chyba autora, które jeżeli nie nudzą kunsztowi artyści zawdzięcza. Publiczność pochwałała pannę Kasprzyckę za całość gry; za ową zaś scenę, iż była dobrą, autor w Paryżu pewnie dziękuje. Może też wreszcie mylimy się sądząc, że hystoryczne długie wywody wziętości dramatom ujmują a rzewności jakiej chciał autor nie przyczyniają; znawcy to raczą osądzić; my za głosem publicznym pisząc dodamy, że się nierównie więcej publiczność zajęła dwiema innymi sztukami „Entuzjasta i Doktorem Wespe.“ Lecz o tych zdamy sprawę później bo są komedye, dziś samo rozrzewnienie.